

„Sukces jednostki wpływa na wyniki grupy, programu, a niepowodzenie ogólnospołeczne może istotnie oddziaływać na wyniki uzyskiwane przez jednostkę.”
(Zbigniew Gaś)

PROGRAM PROFILAKTYKI

„Nasza szkoła – nasi uczniowie V”

W

Zespole Szkół

Samochodowo – Budowlanych

w Częstochowie

2016/2017

Opracowany przez:
mgr Magdalena Celeban
mgr Marcin Radziwołek

Podstawy prawne

- Rozporządzenie MEN z dn. 30.04.2013.(Dz.U Nr 228 poz 1487) w sprawie organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004r., Nr 256, poz.2572 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 stycznia 2015 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Europejska Konwencja Praw Człowieka
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Karta Nauczyciela – ustawa z dn. 26 stycznia 1982r (Dz.U. z 2003r., Nr 118, poz. 1112 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół. Dz.U. 2001 nr 61 poz.624
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem

Dokumenty wewnętrzne

- Statut szkoły
- Plan rozwoju szkoły.
- Program wychowawczy szkoły.

Przepisy pozaświatowe.

- Ustawa z dn. 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 13 lutego 2002r., Nr 11, poz. 109)
- Ustawa z dn. 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 12 września 2002r., Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego. (Dz.U. z 20 października 1994r., Nr 111, poz. 535 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 1996r., Nr 10, poz. 55 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 15 kwietnia 2004r., Nr 64, poz. 59 z późn. zm.)
- Ustawa z dn. 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 19 września 2005r., Nr 179, poz. 1485)
- Akty prawne regulujące postępowanie w sprawach nieletnich.

Podstawa opracowania programu.

Niniejszy program został opracowany w wyniku diagnozy środowiska uczniowskiego i szkolnego. Dzięki pomocy samorządu szkolnego, rodziców i nauczycieli skonstruowano zakres potrzeb w temacie profilaktyki wśród uczniów, nauczycieli i rodziców. Zdaniem rodziców największym ich problemem jest, że nadal nie radzą sobie i oczekują pomocy w wagarach dzieci. Zwracają również uwagę na problem narkotyków, który jest obecny zarówno w środowisku lokalnym, rodzinnym jak i również pojedyncze incydenty na terenie szkoły.

Natomiast wśród nauczycieli najsilniej akcentowanym zachowaniem problemowym na terenie szkoły jest wagarowanie, używanie wulgaryzmów, agresja i palenie papierosów.

Występujące problemy w szkole są odzwierciedleniem przemian i kryzysów zachodzących w naszym kraju. Dlatego szkoła powinna wspierać w dążeniu do osiągnięcia życiowych celów. Powinna dostrzegać trudności i problemy uczniów oraz pomagać w ich rozwiązaniu. Ponadto efektywność podejmowanych działań w stosunku do młodzieży zależy w znacznym stopniu od możliwości włączenia się rodziców, ponieważ są oni pierwszymi wychowawcami w tym zakresie przekazując wartości i własne poglądy. Szkoła natomiast powinna spełniać rolę wspierającą, konstruując programy edukacyjne dla rodziców celem uzupełnienia wiedzy i uzyskania potrzebnych umiejętności.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii:

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka – całej społeczności szkolnej. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych. Profilaktyka uniwersalna ma na celu

przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej realizowane są przede wszystkim przez nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych. Działania w zakresie profilaktyki selektywnej prowadzone są przez psychologów i pedagogów szkolnych, specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, a także wykwalifikowanych realizatorów programów profilaktycznych.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja).

Założenia programu

Program został opracowany na rok szkolny 2016/2017. Wychowanie zmierza do otwierania młodego człowieka na dobro, a profilaktyka skupia się na przeciwdziałaniu złu. Profilaktyka jest najtańszą i często najskuteczniejszą formą edukacji i wspierania dzieci, młodzieży i ich rodzin. Jest to również wyprzedzanie kryzysów rozwojowych, łagodzenie przebiegu, niwelowanie negatywnych następstw.

Niewątpliwie takim kryzysem jest okres dojrzewania i dorastania. W okresie szkolnym młodzi ludzie podejmują wiele różnorodnych, niekiedy zupełnie nowych dla nich zachowań, są podatni na wszelkie nowości, często szkodliwe dla ich zdrowia. Coraz częściej też młodzież narażona jest na propozycje i wymuszanie zakupu lub spożycia alkoholu czy narkotyków, co doprowadza do przemocy, agresji, przestępstwa.

Ogromne znaczenie odgrywają w tym okresie wszelkie działania w zakresie świadomości i wiedzy na temat czyhających zagrożeń. Chcemy jak najbardziej, najlepiej i najskuteczniej chronić naszych uczniów przed zagrożeniami i dlatego opracowaliśmy program działań, które będą miały wpływ na zminimalizowanie lub zlikwidowanie ich. Zgodnie ze wskazówkami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii:

1. Szkoły i placówki prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w celu przeciwdziałania narkomanii.
2. Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego.

Według ww. rozporządzenia działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia

oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- 2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- 3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- 3) wzmocnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną;
- 4) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmocnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;
- 5) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków;
- 6) wzmocnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;
- 7) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej
- 8) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole i placówce polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków;
- 3) kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- 4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;
- 6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji,

Działalność informacyjna w szkole i placówce polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji, skierowanych do uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły lub placówki.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji.
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia;

3) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwanej dalej „ustawą”;

4) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w szkole i placówce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

2. Działalność profilaktyczna obejmuje:

1) w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2;

2) w przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;

3) w przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania profilaktyczne w szkołach i placówkach w ramach działalności, o której mowa w ust. 1, obejmują w szczególności:

1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy;

2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;

3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;

4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych;

5) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2.

Szkoła i placówka, przy prowadzeniu działalności, współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, podmiotami realizującymi świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, wojewódzkimi i powiatowymi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi, Policją, pracodawcami, a także podmiotami, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, oraz podmiotami, o których mowa w art. 2a ustawy o systemie oświaty, w szczególności przy opracowaniu diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka, o których mowa odpowiednio w ust. 3 i 4, dotyczącej uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły lub placówki.

Podstawę do podejmowania działalności, o której mowa odpowiednio w § 2–5, stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza, o której mowa w ust. 1.

Przez czynniki chroniące należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka, o których mowa w ust. 4.

Przez czynniki ryzyka należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

W działalności, o której mowa w § 1 ustawy, mogą brać udział rodzice, opiekunowie, specjaliści oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych, placówek doskonalenia nauczycieli, podmiotów realizujących świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, wojewódzkich i powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych, Policji, pracodawców, podmiotów, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, oraz podmiotów, o których mowa w art. 2a ustawy o systemie oświaty.

W oparciu o diagnozę, o której mowa w § 6 ust. 1, nauczyciel lub wychowawca w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły lub placówki wybiera formę, w której realizuje działalność, o której mowa w § 1, uwzględniając wykorzystanie aktywnych metod pracy.

Nasza szkoła w swojej pracy profilaktycznej dążyć będzie do tego, aby jej uczniowie:

- mieli dostateczną wiedzę i umiejętności radzenia sobie w trudnych dla siebie sytuacjach;
- wspieranie rozwoju osobowego ucznia;
- rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą i ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie;
- współtworzyli programy profilaktyczno – wychowawcze zapobiegające niepożądanym społecznym zachowaniom;
- brali czynny udział w realizacji zajęć profilaktyczno – edukacyjnych;
- włączali w w/w działania środowiska własne rodzinne i lokalne;
- znali formy pomocy i źródła, w których tę pomoc można uzyskać;
- posiadali umiejętność diagnozowania i analizy zagrożeń we własnym środowisku.
- przygotowanie absolwenta do samodzielnego i odpowiedzialnego życia w warunkach współczesnego świata

Zawartość merytoryczna programu oparta jest na następujących przesłankach:

- przekonaniu o konieczności spójnej polityki całego środowiska szkolnego (wspólnie wypracowanych i podejmowanych strategii) w atmosferze jedomyślnego braku tolerancji dla zachowań agresywnych;
- znajomości środowiska rodzinnego uczniów, ich dotychczasowych doświadczeń, będących często źródłem niewłaściwego psychospołecznego rozwoju dziecka, a także przyczyną manifestowanych zachowań agresywnych;
- specyficznych potrzebach naszego ucznia związanych z cechami jego osobowości, zakłóceniami w jego rozwoju poznawczym i emocjonalnym, skutkujących zaburzonymi zachowaniami;
- rozróżnianiu agresji i agresywności, jako stanu osobowości obejmującego zarówno strefę emocjonalną, jak i poznawczą ucznia, a ujawnianą w zachowaniach. Stąd praca nad agresywnymi zachowaniami musi uwzględniać terapię emocjonalną, prawidłowe wyrażanie emocji agresywnych, a także zmianę przekonań, sądów, wadliwych schematów poznawczych;

- dobrej znajomości teoretycznej problemu związanej z podstawowymi zasadami i prawidłowościami wynikającymi z psychologii rozwojowej, wychowawczej, społecznej czy psychopatologii, zwłaszcza dynamiki potrzeb rozwojowych dziecka i funkcji adaptacyjno – obronnej agresji w sytuacjach blokady naturalnych dynamizmów rozwoju;
- konieczności uwzględnienia w programie, tak czynników ryzyka sprzyjających agresywności, jak i wzmacnianie czynników chroniących przed podejmowaniem działań agresywnych;
- oparciu się o strategię alternatyw wydające się szczególnie skuteczne wobec naszych odbiorców, uzupełniane niezbędną pomocą terapeutyczną (socjoterapia);
- konieczności integracji treści programu z kontekstem społecznym – dostosowaniu ich do potrzeb środowiska, jak i budowanie sieci wsparcia w otoczeniu lokalnym. Efektywność programu uzależniona jest od współdziałania z innymi instytucjami i profesjonalistami zajmującymi się statutowo przeciwdziałaniem agresji.

Cele szczegółowe programu

Głównym celem programu profilaktyki jest dążenie do pełnej świadomości uczniów i ich rodziców co do grożących im niebezpieczeństw w otaczającym ich świecie, jak również wyposażenie odbiorców w najnowszą i rzetelną wiedzę oraz ważne umiejętności życiowe niezbędne do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

Cele szczegółowe to:

- stworzenie bezpiecznego funkcjonowania szkoły,
- poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń społecznych XXI wieku,
- kształtowanie postaw i zachowań pozytywnych społecznie,
- budowanie, wzmacnianie tożsamości, samooceny, samoakceptacji uczniów – agresorów i ofiar agresji,
- psychoedukacja w zakresie umiejętności komunikacyjnych uczniów, uczenie nawiązywania pozytywnych relacji z klasą, grupą koleżeńską;
- kształtowanie odporności na negatywne wpływy różnych środowisk patologicznych,
- ćwiczenie umiejętności świadomego unikania niebezpiecznych sytuacji i zagrożeń,
- zdobywanie umiejętności podejmowania działań w kierunku profilaktyki zagrożeń,
- pogłębianie wiedzy na temat patologii zagrożeń społecznych,
- ograniczenie i eliminowanie zachowań problemowych występujących wśród młodzieży: wagary, agresja i przemoc, alkoholizm, narkomania,
- przeciwdziałanie problemom w adaptacji do nowego środowiska, integracja uczniów, edukacja włączająca uczniów niepełnosprawnych
- zwiększenie samoświadomości emocjonalnej, autokontroli emocji zachowań w aspekcie założeń terapii REBT (emotywno – poznawczej),
- zdobywanie wiedzy na temat gdzie i jak szukać pomocy w trudnych sytuacjach,
- szczególna prewencja, objęcie opieką i wielokierunkową stymulacją ucznia z organicznymi uszkodzeniami układu nerwowego (mikrodefekty), zespołem nadpobudliwości psychoruchowej i zaburzeniami koncentracji uwagi.
- Kształtowanie orientacji zawodowej, planowanie kariery, rozwijanie i poszerzanie zainteresowań i uzdolnień uczniów

Profilaktyka w zakresie bezpiecznych warunków nauki.

Zadania	Formy realizacji
Praca nad zapewnieniem bezpieczeństwa na terenie szkoły.	Współpraca z Samorządem Uczniowskim, Radą Rodziców, wychowawcami klas, pracownikami niepedagogicznymi
Realizacja programów profilaktycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowanie warsztatów antyalkoholowych i antynarkotykowych. • wyjście do izby wytrzeźwień • Korzystanie z założeń programów profilaktycznych opracowanych przez ośrodki i instytucje specjalistyczne z realizacją na zajęciach wychowawczych
Bezpieczne warunki do nauki.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z regulaminami pracowni przedmiotowych i sal gimnastycznych podczas pierwszych zajęć przedmiotowych. • Omówienie zasad bezpiecznego użytkowania urządzeń technicznych (sprzętu elektrycznego i komputerowego).
Postępowanie w przypadku zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> • Poznanie procedur postępowania w przypadkach zagrożenia podczas zajęć z wychowawcą, pedagogiem szkolnym. • Poznanie zasad udzielania pierwszej pomocy. • Opracowywanie na bieżąco procedur
Eliminacja i zmniejszenie częstotliwości występowania urazów i wypadków wśród młodzieży.	Udzielanie pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia uczniów.

Profilaktyka agresji i przemocy w szkole.

Zadania	Formy realizacji
Wulgaryzmy jako przejaw agresji i stresu.	<ul style="list-style-type: none"> • Przypomnienie mechanizmu powstawania agresji i stresu podczas zajęć profilaktycznych. • Warsztaty nt. asertywności • Uświadomienie właściwych sposobów rozładowania emocji. • Kultura dyskusji. • Próba wyszukania własnych sposobów na zastąpienie wulgaryzmów innymi sformułowaniami.
Budowanie pozytywnych relacji	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania klas pierwszych z pedagogiem

koleżeńskich.	<p>szkolnym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia integrujące w klasach I prowadzone przez pracownika CIZ. • Gry i zabawy psychologiczne. • Wycieczki, rajdy. • Warsztaty socjoterapeutyczne • Zajęcia z komunikacji interpersonalnej.
Przeciwdziałanie sytuacjom trudnym i rozwiązywanie problemów.	<ul style="list-style-type: none"> • Prelekcje. • Zajęcia edukacyjne. • Warsztaty z pedagogiem szkolnym. • Współpraca ze Szkolnym Zespołem Wychowawczym.
Walka ze stresem.	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia nt. stresu i radzenia sobie z nim. • Nauka odreagowywania napięć i negatywnych emocji. • Kształtowanie właściwych postaw uczniów.
Przeciwdziałanie agresji.	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia z uczniami (zabawy integracyjne, odgrywanie scenek, ćwiczenia relaksacyjne, trening asertywności. • Pedagogizacja rodziców w czasie zebrań klasowych. • Zajęcia edukacyjno – warsztatowe. • Monitoring w szkole dla celów bezpieczeństwa i ochrony mienia zarówno uczniów jak i szkoły. • Badania ankietowe odnośnie stopnia nasilenia agresji i osobistych doświadczeń z przemocą.

Profilaktyka uzależnień.

Zadania	Formy realizacji
Diagnozowanie środowiska szkolnego na temat wiedzy o zagrożeniach i potrzebach.	Ankiety i dyskusje
Poszerzenie wiedzy na temat zagrożeń społecznych XXI wieku	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w szkoleniach, kursach, prelekcjach. • Śledzenie prasy i mediów lokalnych, krajowych i światowych. • Dyskusje. • Warsztaty nt AIDS, zorganizowanie „Światowego dnia AIDS” • Szkolenia dla wszystkich pracowników szkoły, nauczycieli.
Dostarczanie informacji o mechanizmach i następstwach wczesnego picia alkoholu, zażywania narkotyków, dopalaczy, środków	<ul style="list-style-type: none"> • Dyskusje podczas godzin wychowawczych. • Filmy.

psychoaktywnych i palenia papierosów.	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie trzeźwych obyczajów poprzez dostarczanie asertywnych wzorców oraz ukazywanie atrakcyjnego aspektu zdrowego stylu życia.
Zapobieganie palenia papierosów przez uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Filmy edukacyjne. • Zajęcia z pedagogiem szkolnym. • Spotkania ze specjalistą. • Wykonanie gazetki tematycznej. • Pedagogizacja rodziców. • Dzień bez papierosa • Procedury postępowania
Zapobieganie spożywaniu alkoholu przez uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja tematyki antyalkoholowej na godzinach wychowawczych. • Zajęcia z asertywności. • Filmy edukacyjne. • Procedury postępowania.
Zapobieganie używania środków psychoaktywnych przez uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Ankieta diagnozująca. • Zajęcia warsztatowe. • Współpraca z Poradnią Uzależnień. • Zapoznanie rodziców z możliwością leczenia młodzieży. • Rozmowy profilaktyczne. • Spotkania ze specjalistami.
Uczenie konstruktywnego odmawiania.	<ul style="list-style-type: none"> • Dyskusje na godzinach wychowawczych. • Pedagogizacja rodziców. • Spotkania z pedagogiem szkolnym.
Pomoc młodzieży z rodzin alkoholików i narkomanów.	<ul style="list-style-type: none"> • Zgromadzenie informacji o rodzinach dysfunkcyjnych. • Stały kontakt z ZPPP. • Pomoc w rozwoju pozytywnego, realistycznego obrazu siebie, swoich możliwości i zdolności u młodego człowieka. • Umacnianie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez naprawę i ochronę więzi emocjonalnych. • Zachęcanie rodziców do współpracy. • Praca indywidualna z uczniem. • Ukazanie potrzeby kontaktu z zaufanym dorosłym w sytuacjach zagrożenia własnego lub innych uzależnieniem.

Planowanie kariery zawodowej, kształtowanie orientacji zawodowej, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów.

Zadania	Forma realizacji
Diagnoza predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z doradcą zawodowym • Spotkania indywidualne • Warsztaty grupowe • Organizacja spotkania z pracownikami CIZ-u odnośnie preorientacji zawodowej
Planowanie dalszej ścieżki kariery.	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestnictwo w Targach Pracy • Udział w spotkaniach szkoleniowych organizowanych przez Urząd Pracy

Metody i formy realizacji zadań.

1. Wprowadzenie elementów programu do zajęć w ramach lekcji wychowawczych poprzez zajęcia warsztatowe na temat:
  - technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
  - konflikt i agresja,
  - stres i niepowodzenia szkolne,
  - umiejętności z zakresu mediacji.
2. Prelekcje i szkolenia dla nauczycieli na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.
3. Szkolenie rodziców podczas spotkań klasowych przez pedagoga szkolnego i ekspertów z dziedziny profilaktyki zagrożeń, zorganizowanie „Punktu konsultacyjnego” z fachowcami podczas zebrań rodziców.
4. Organizowanie spotkań w instytucjach zajmujących się profilaktyką zagrożeń.
5. Udział młodzieży w konkursach, inscenizacjach, zajęciach z wykorzystaniem dramy, przedstawienia, dyskusje, itp.
6. Promowanie zdrowego stylu życia – współpraca ze szkolnym gabinetem lekarskim i przedstawicielami służby zdrowia.
7. Realizacja programów profilaktycznych.
8. Organizacja i udział w zajęciach warsztatowych o asertywności.

Przewidywane efekty działań.

Realizacja przewidywanych działań z zakresu profilaktyki wśród młodzieży i dorosłych pozwoli na:

- zmniejszenie niepożądanych społecznie zachowań,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa,
- znajomość rzetelnych informacji na temat profilaktyki,
- umiejętności poszukiwania pomocy i korzystania z niej,
- umiejętności rozwiązywania problemów własnych oraz korzystania z pomocy w przypadkach zagrożeń,
- znajomość zasad motywacji do działań pozytywnych społecznie.

Ewaluacja Programu Profilaktycznego

- na bieżąco: wychowawcy klas
- semestralnie: pedagog szkolny i zespół wychowawczy

ARKUSZ EWALUACJI ZAJĘĆ

Prowadzący .....

Data .....

Proszę odpowiedzieć na każde z poniższych pytań zaznaczając krzyżykiem na skali swoje ustosunkowanie do poszczególnych aspektów zajęć.

1. Cele zostały jasno określone.

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

2. Przebieg zajęć był zgodny z zaplanowanym tematem.

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

3. Czy odniosłeś/odniosłaś korzyści z uczestnictwa w zajęciach?

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

4. Czy zajęcia pomogły ci uporządkować i poszerzyć posiadaną wiedzę?

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

5. Materiały dla uczestników były trafnie dobrane.

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

6. Sposób prowadzenia zajęć wywoływał zaciekawienie, aktywność i współpracę.

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

7. Na zajęciach panowała dobra atmosfera sprzyjająca wspólnej pracy.

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

8. Jak ogólnie oceniasz lekcję, w której uczestniczyłeś?

Zdecydowanie nie	Raczej nie	Trudno powiedzieć	Raczej tak	Zdecydowanie tak
------------------	------------	-------------------	------------	------------------

Dziękuję za wypełnienie arkusza.